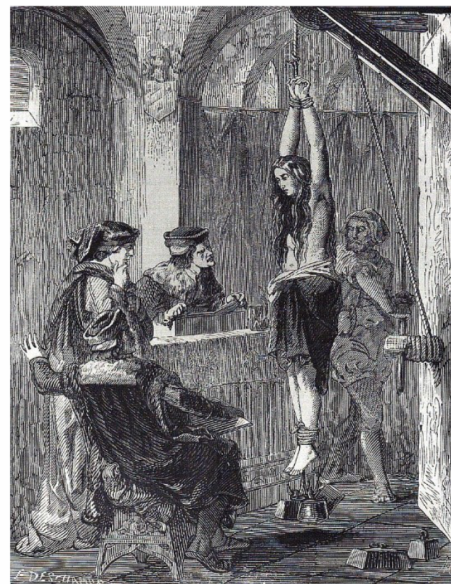

Putování krajem za čarodějnicemi: příběh a instrukce

Když projíždíme krajinou, všimáme si hor, údolí, lesů nebo polí, která jsou protkaná cestami. Jen když se zastavíme a podíváme se na krajinu zblízka, můžeme ji začít vnímat jinak. Třeba si všimneme, že je také spojená s mnoha příběhy, které tvoří její minulost. Ale nejen ji. Pokud budeme důslední, zjistíme, že dávná i ne tak vzdálená historie vytvořila i současnost toho, čím jsou lidé a krajina dnes. A to, co prožíváme dnes, zanechá v krajině stopy i do budoucna.

Dnes je již těžko představitelné, že se v poklidné krajině jesenického podhůří odehrávaly děsivé příběhy krutosti a nespravedlnosti, při nichž byli nevinní lidé pronásledováni, mučeni a často posíláni na smrt jen proto, že je někdo označil za čaroděje nebo čarodějnice. Procesy byly inspirovány knihou „Kladivo na čarodějnice“, která podávala návod, jak čarodějnice poznat a jak s nimi vést proces. Jesenickým procesům napomohla i temná atmosféra období po třicetileté válce, kdy mezi lidmi převládal strach, zvýšená pověrčivost a nevzdělanost. V tomto prostředí ideálním pro rozpoutání čarodějnických procesů zde navíc působil jako přisedící inkvizičního tribunálu ambiciózní Heinrich Franz Boblig z Edelstadtu. Jeho touha po snadném zbohatnutí z majetku odsouzených obětí byla příčinou přerušení studia práv a nastoupení „kariéry“ inkvizitora. Za Bobligova působení na Jesenicku zahynulo v plamenech více než 250 lidí.

Výslech ženy obžalované z čarodějnictví

Zdroj: Émile Deschamps, <https://commons.wikimedia.org>

Vyobrazení d'ábla a čarodějnic z konce 16. století.

Zdroj: <https://commons.wikimedia.org>

Úkolem inkvizitorů však nebylo vinu dokázat, ale mučením vynutit přiznání. Jednou z nejstatečnějších obětí honů na čarodějnice byl šumperský farář Kryštof Lautner. Měšťany oblíbený kazatel se stal trnem v oku Bobligovi, neboť při svých kázáních poukazoval na nesmyslnost celých procesů. Boblig se neodvážil zatknout faráře v domovském Šumperku, aby nevzbudil pozornost jeho farníků. Lautnerovi předali zatýkácí rozkaz v Mohelnici, kam byl vylákan na slavnost. Přiznání k údajnému čarodějství si inkvizitoři vynucovali drcením palců na rukou, drcením holenní kosti španělskou botou a natahováním na skřípec. Jediná slova, která z Lautnerových úst během týdnů mučení zazněla, byla určena Bohu a utvrzovala jeho nevinu. Kněz tak vydržel všechny stupně tortury a podle práva měl být propuštěn. Avšak Boblig nemohl tuto porážku přiznat a vynaložil veškeré úsilí k tomu, aby mohl ve vyšetřování a mučení pokračovat. Poslední kapitola Lautnerovy tragédie se odehrála v Mohelnici. Dne 18. září 1685 byla provedena v kostele jeho degradace, byl posazen na vozík a za doprovodu sta mušketýrů dopraven k popravčímu místu. Na dva tisíce lidí přihlíželo se soucitem a málo tajeným hněvem tomuto strašlivému divadlu, při němž byl za živá upálen nevinný člověk, hájící pravdu a bojující proti pověře a lži.

Úkol

Během procesů byli obžalováni často mučením přinuceni přiznat se k věci, které se nikdy nestaly, mj. ke své účasti na údajných sabatech, kde se jedlo, pilo a tancovalo s d'áblem. Místo opředené legendami se skrývá v tajence. Pokud s aplikací mapy.cz nebo jinou vhodnou mapou v dostatečném měřítku (např. se Školním atlasem dnešního Česka) budete postupovat krok za krokem, vylustíte tajenku se jménem místa, kde se domnělé sabaty odehrávaly.

Pokud máte chuť, můžete si zahrát pomyslný „orientační závod“ o první místo.

AZIMUT

Azimut je úhel, který svírá určitý směr se směrem severním. V odečítání azimutu se postupuje po směru hodinových ručiček. Sever má tedy azimut 0°, východ 90°, jih 180° a západ 270°. Pokud budete využívat atlasu či jiných papírových map, budete potřebovat úhloměr a pravítko. Pravítko bude sloužit nejen pro dodržení směru, ale napomůže i při převodu vzdálenosti podle měřítky mapy.

♦ Putování krajem za čarodějnicemi: krok za krokem

1. Ke startu, pozor, teď! Nacházíte se v centru tradičního hlavního města českého Slezska, které leží na stejnojmenné řece. Počátkem tajenky je druhé písmeno názvu města. Právě z tohoto místa budete vyměřovat přesun z prvního do druhého bodu.

2. Pokračujte 79 km pod azimutem 280° na nejvyšší vrchol nevelkého pohoří, které je naším nejnižším s výškou přesahující 1000 m (o pouhé tři metry).

3. Na další místo se z předešlého vrcholu dostanete překonáním 74 km pod azimutem 115° . Měli byste dojít do nevelkého města, ze kterého pocházel Jan Zajíc. Ten se v 18 letech 25. února 1969 upálil v Praze na Václavském náměstí, podobně jako Jan Palach, na protest proti okupaci vojsky Varšavské smlouvy. Na místním hřbitově je pochován.

4. Míříte 50 km téměř opačným směrem, azimut 313° . Tato hora je snad každému známá, dříve se jí německy říkalo Altvater. Špička vysílače na jejím vrcholu je nejvyšší (byť umělý) bod Česka, o 34 metrů vyšší než vrchol Sněžky!

5. Z hor do širých rovin! 40 km pod azimutem 58° . Ocitnete se v jednom z pohraničních výběžků naší republiky, který je pojmenovaný podle této obce.

6. A ze Slezska zpět na Moravu. Vzdálenost od předchozího místa 78 km, azimut 216° . Doputujete do města obklopeného vodou se zdaleka viditelnou radniční věží. Město dalo název chráněné krajinné oblasti, jež je charakteristická přirozeně meandrující řekou a komplexem lužních lesů.

7. V polovině orientáku si zasloužíte krátký odpočinek v podobě lehkého měření! Co třeba přesun 100 km pod azimutem 100° ? Kam nás to dostane? Vysoko! Můžete se tu kochat výhledem na slovenská pohoří Malé a Velké Fatry nebo Vysoké Tatry!

8. V hornatém regionu musíte nyní překonat 145 km, směr 310° . Čeká nás opět výstup na horu (v některých mapách nese označení vrch), tentokrát o poznání nižší, než byla ta předchozí. Její vrchol leží na hranici s Polskem. Do historie se zapsala tajnými schůzkami československých a polských disidentů v 80. letech 20. století nedlouho před pádem komunistické diktatury. Mezi účastníky patřil i Václav Havel. Dnes zde stojí rozhledna.

9. Čeká vás dalších 113 km velmi přibližně jihovýchodním směrem (azimut 148°). Tam se můžete ponořit do pravděpodobně nejhlubší zatopené sladkovodní propasti světa, na jejíž dno se zatím nikdo nedostal.

10. Pokračujte 32 kilometrů směrem 56° . Dorazíte do obce, kde se nachází jediné mezinárodní letiště v regionu a jedno ze šesti v celém Česku.

11. Další 44 km absolvujete pod azimutem 300° . Dojdete na hráz vodní nádrže, jejíž členitá pobřežní čára je mimo jiné zvlněná lávovými proudy pocházejícími z nedaleké sopky Velký Roudný. Strach nemějte, hráz vydrží. Hora lávu chrlila naposledy před více než milionem let.

12. Poté, co se pokocháte výhledem z hráze, budete pokračovat podobným směrem, přesně 48 km pod azimutem 323° . Ocitnete se na svazích bývalé usedlosti Gräfenberg, kde Vincenz Priessnitz začal před dvěma sty lety léčit pomocí studených obkladů. Postupně tak vznikl první vodoléčebný ústav na světě, který je dnes znám pod českým jménem.

13. Poslední etapa je pouze 15 km dlouhá a vede téměř východním směrem, přesněji pod azimutem 80° . Doputujete opět do blízkosti státních hranic, do slezského městečka proslulého těžbou zlaté rudy. Abychom se vrátili k našemu příběhu, můžeme zmínit, že se také jedná o rodiště nechvalně proslulého Heinricha Franze Bobliga, který na druhé straně Jeseníků zmařil životy a osudy mnoha jednotlivců i rodin.

TAJENKA: _____

Poslední cesta na mapě vás povede na místo v tajence.